

НАШІ ЮВІЛЯРИ

*Тарас ГОНЧАРУК,
доктор історичних наук, професор ОНУ ім. І.І. Мечникова,*

*Лілія ІВАНІЧЕНКО,
кандидат історичних наук, старший викладач Одеського
національного політехнічного університету.*

85 РОКІВ відомому історику С. А. Цвілюку

15 лютого відзначив свій ювілей доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри українознавства Одеського державного університету внутрішніх справ Семен Антонович Цвілюк.

Він народився на Поділлі в родині, що працювала на своїй землі, вирощуючи хліб. Серед сімох дітей Семен Цвілюк був третім. Навчання Семена перервала II світова війна, що стала для юнака важким, багатим на випробовування часом. Закінчив семирічку у 1947-у відмінником, а далі — важка праця у колгоспі. Згодом, щоб продовжити навчання, перебрався до Кадіївки (Луганської області), де влаштувався шахтарем. Доля повернула так, що 1952 року, маючи яскраво виражені здібності з гуманітарних наук, Семен успішно склав іспити на історичний факультет найпрестижнішого в Одесі вишу — ОДУ ім. І. І. Мечникова.

Після закінчення в 1957 році університету С. А. Цвілюк зайнявся журналістикою. Із 1961-го працював в апараті Одеського обкому КПУ на посадах інструктора відділу пропаганди та агітації, завідував сектором преси, радіо й телебачення. У 1969 році Семен Антонович захистив дисертацію й здобув вчений ступінь кандидата історичних наук. Того ж року його обирають членом редакційної колегії та відповідальним секретарем історико-краєзнавчого видання «Історія міст і сіл Української РСР. Одеська область».

Організаторський талант, наукові здобутки С. А. Цвілюка не залишилися непоміченими. У 1970 році він стає дирек-

тором республіканського книжкового видавництва «Маяк», яке очолював до 1973-го. З вересня 1973-го по вересень 2001-го він займався педагогічною і науковою роботою в Одеському сільськогосподарському (Одеському державному аграрному університеті) та Одеському політехнічному (Одеському національному політехнічному університеті) інститутах. Працював старшим викладачем, доцентом, професором кафедр суспільствознавства, філософії та історії України. У 1988 році С. А. Цвілюк захистив докторську дисертацію під науковим керівництвом професора М. Ю. Раковського.

З вересня 2001 року Семен Антонович працює професором кафедри Одеського держуніверситету внутрішніх справ, сьогодні завідує кафедрою українознавства у тому ж виші. Серед основних наукових інтересів професора Цвілюка – дослідження історії та культури України, зокрема національно-культурні та історико-лінгвістичні процеси в Україні ХХ ст. Синтезуючи великий обсяг історичних знань, автор у своїх працях відтворює тернисті шляхи культурного відродження української нації в ХХ ст., періоду, званого як епоха «Розстріляного Відродження», II світової війни.

Історик є автором бл. 400 наукових, науково-популярних, публіцистичних праць, у тому числі статей, історичних есе, брошур, а також 12 монографій і кількох циклів історичних нарисів для енциклопедичних видань. Та особливо хотілося б відзначити цілу серію монографій вченого, що вийшли в роки незалежності й мали загальноукраїнський резонанс. Це, зокрема, книги: «Відродження держави: Україна 1991- 2001 рр.» (2002); «Українізація України: Тернистий шлях національно-культурного відродження доби сталінізму» (2004, друге доповнене видання – 2009); «Як ми «українізували» Росію: Історичні есе та публіцистика» (2005); «Трагедія нескореної нації: Політичний і національний терор України в період сталінського тоталітаризму» (2005, друге доповнене видання – 2008); «Український ренесанс. ХХ століття: Національно-культурні процеси в Україні доби революційно-демократичних змагань та комуністичної диктатури: Постімперський контекст. Монографія» (2006); «Духовний код нації: З історії української мови і писемності: Історико-лінг-

вістичні етюди» (2007); «Історична мудрість Великого Кобзаря: історизм і соціально-політичний вимір епічних творів Тараса Шевченка» (2008) «Україна між Сталіним і Гітлером: тоталітарні системи в українській історії у контексті Другої світової війни, 1939–1945: Монографія» (2012); «Шевченко і Гоголь: Геніальні виразники української історії і культури в епоху відродження нації: історичний аспект» (2013) та ін. І зараз професор С. А. Цвілюк невтомно працює над випуском нових книг. У цьому році вийде друком нарис «Національно-демократичні перетворення в Україні доби посткомуністичних трансформацій (1995–2016)», присвячений 25-річчю Акта проголошення незалежності України.

Упродовж багатьох років Семен Антонович був членом спеціалізованої ради із захисту кандидатських та докторських дисертацій при історичному факультеті ОНУ ім. І. І. Мечникова. І сьогодні професор є членом редакційної колегії наукового збірника «Інтелігенція і влада. Серія: Історія» та історико-краєзнавчого альманаху «Юго-Запад. Одессика». Праця С. А. Цвілюка пошанована чисельними нагородами. Він тричі удостоювався диплома I ступеня університетського конкурсу «Кращий науковець року». Лауреат конкурсу «Люди справи» в номінації «Наукова та творча діяльність». За розвиток вищої освіти удостоєний найвищої відзнаки Міністерства освіти і науки України – нагрудного знака «Петро Могила». Нагороджений почесними відзнаками Міністерства внутрішніх справ України, Одеської обласної державної адміністрації та Одеської міської ради, медалями «За доблесну працю» та «Ветеран праці».

З нагоди 85-ліття бажаємо Семенові Антоновичу Цвілюку здоров'я, сімейного щастя та подальших успіхів на науковій та викладацькій нивах, щоб з-під пера нашого ювіляра – одного з провідних українознавців – виходили нові й нові статті та книги.